

Lausunto

VM066:00/2012

Henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto

19.7.2012

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

VM:n vero-osaston lausuntopyyntö 12.7.2012, VM066:00/2012

Lausunto tuloverolain 73 §:n muuttamisesta VM066:00/2012

Pyydettyinä lausuntona luonnoksesta hallituksen esitykseksi tuloverolain 73 §:n, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 55 §:n ja maatilatalouden tuloverolain 10 e §:n muuttamisesta Valtion työmarkkinalaitos lausuu seuraavaa.

Verovapaan kulukorvauksen tulee perustua vain niihin kustannuksiin ja niiden korvauksiin, joita verovelvolliselle tosiasiallisesti syntyy virka- ja työmatkan tekemisestä työnantajan määräämään tehtävään. Verovapaalla kilometrikustannuskorvauksella korvataan verovelvolliselle hänen oman tai hallinnassa olevan auton tai muun kulkuvälineen käytöstä työnantajan tehtävien hoitamiseen aiheutuneet ylimääräiset kustannukset. Verovapailla kulukorvauksilla, myös kilometrikustannuskorvauksilla, ei tule korvata verovelvollisen normaaleja säästyviä elantokustannuksia eikä sellaisia kustannuksia, joita hänelle syntyy esimerkiksi kulkuvälineen käytöstä yksityisiin käyttötarkoituksiin.

Valtion työmarkkinalaitoksen henkilöauton kilometrikustannuskorvauksen laskentaperusteet pohjautuvat seuraaviin oletuksiin: korvauksen perusteena oleva auto tai muu kulkuväline hankitaan yksinomaan virka- ja työajojen varten, sillä ajetaan 15 000 km vuodessa virka- ja työajojen ja se kuuletetaan kiinteän mallin mukaan kahdeksan vuoden aikana. Laskentaperuste on varsin teoreettinen, koska kilometrikustannuskorvauksen saajilta ei ole vaadittu sen todistamista, että autoa tai muuta kulkuvälinettä käytetään vain virka- ja työajoihin. Käytännössä autoja, joita käytetään vain virka- ja työajoihin eikä lainkaan yksityisajoihin, on hyvin vähän. Lisäksi virka- ja työajojen määrät vaihtelevat autoittain jopa paljon enemmän kuin niillä ajettujen yksityisajojen määrät.

Käytännössä jokaiselle autolle tulisi laskea erillinen kilometrikustannuskorvaustaso, joka vastaisi auton kiinteitä kustannuksia ja sillä ajettujen virka- ja työajojen ja yksityisajojen määrää, jotta voitaisiin laskea luotettava verovapaan kilometrikustannuskorvauksen taso kullekin verovelvolliselle ja hänen omistamalleen tai hallinnoimalleen autolleen. Jokainen ymmärtää, ettei tällainen menettely ole hallinnollisesti eikä veroteknisesti mahdollinen.

Kilometriä kohden laskettujen kilometrikustannuskorvausten tulisi säännönmukaisesti laskea ajettujen kilometrien kasvaessa, koska kiinteiden kustannusten osalta kustannukset eivät kasva ajokilometrien kasvaessa. Tämän takia valtion omassa matkustussäännössä henkilöautoille onkin määritetty kaksi korvaustasoa. Alle 5000 km/v virka-ajojen ajavien osalta korvaustaso on Verohallinnon päätöksen mukainen 45 senttiä/km, mutta sen jälkeen korvaustaso on 40 senttiä/km. Aikaisemmin näitä tasoja oli valtion omassa matkustussäännössä kolme, mutta kolmas taso (yli 15000 km/v) poistettiin vuonna 1984. Menettelyyn päädyttiin vuoden 1983 sopimusneuvotteluissa osittain siitä syystä, että Verohallinto on vahvistanut vain yhden verovapaan kilometrikustannuskorvauksen tason vuosittain. Tosiasiassa verovapaisten kilometrikustannuskorvausten korvaustasojen pitäisi olla enemmänkin kuin kolme korvaustason oikeellisuuden ja oikeudenmukaisuuden takaamiseksi, mikäli kilometrikustannuskorvauksella korvataan myös auton kiinteitä kustannuksia.

Lausunnolla olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan verovapaan kilometrikustannuskorvauksen muuttamista nykyisestä yksiportaisesta järjestelmästä kaksiportaiseksi. Ensimmäisessä portaassa poistetaan yksityisajojen vaikutus kilometrikustannuskorvaukseen 5 prosentin vähennyksellä Valtion työmarkkinalaitoksen laskemaan kilometrikustannustasoon. Tämä porras koskisi kaikkia kilometrikustannuskorvauksen saajia. Lisäksi toisessa portaassa poistettaisiin paljon (yli 15 000 km/v) työ- ja virka-ajojen ajavilta henkilöiltä nykyisen korvaustason ylikompensaatio 45 prosentin vähennyksellä nykyiseen kilometrikustannuskorvaustasoon kaikilta niiltä kilometreiltä, jotka ylittävät 15 000 ajokilometriä (uusi veroton taso olisi määritelmällisesti 55 prosenttia laskennallisesta kilometrikustannustasosta täysiksi senteiksi pyöristettynä). Menettelyä voidaan perustella sillä, että Valtion työmarkkinalaitoksen laskentamallin mukaan auton kaikki kiinteät kustannukset ovat tulleet korvatuiksi, kun autolla on ajettu keskimäärin 15 000 km/v. Sen jälkeen verovelvolliselle tulisi korvata vain auton muuttuvat kustannukset.

Valtion työmarkkinalaitos pitää esitettyä 5 prosentin vähennystä yksityisajojen vaikutuksesta nykyiseen korvaustasoon erittäin kohtuullisena. Käytännössä vähennyksen tulisi olla jopa suurempi. Esimerkiksi niiden henkilöiden, jotka ajavat vain satunnaisia virka- ja työajoja, ei tulisi oikeastaan saada korvausta auton kiinteistä kustannuksista, koska lähes kaikki heidän ajot ovat yksityisajoja.

Myös runsaasti ajokilometreihin perustuvan ylikompensaation keskimääräistä 45 prosentin leikkausta nykytasoon voidaan pitää kohtuullisena. Korvaustasoja voisi olla useampiakin, mutta ne olisivat hallinnollisesti ja veroteknisesti vaikeasti toteutettavissa. Esitetyt menettelyt korvaavat nykyjärjestelmän suurimmat puutteet. Osittain epäoikeudenmukaisena esitystä voidaan pitää vain niille henkilöille, jotka ovat hankkineet auton tai muun kulkuvälineen vain virka- ja työajojen varten ja ovat ajaneet autolla/kulkuvälineellä juuri nuo laskentamallin 15 000 km/v ja kuolettaneet auton/kulkuvälineen laskentamallin mukaisesti. Lisäksi, jos verovelvollinen on hankkinut työ- ja virka-ajojen varten selvästi keskimääräistä kalliimman auton/kulkuvälineen, voi verovapaan kilometrikustannuskorvauksen uusi tarkistettu taso muodostua haasteelliseksi. Heillä on kuitenkin mahdollisuus esittää todennettaviin tosiasiallisiin kustannuksiin perustuvat laskelmat omista kilometrikustannuksistaan, jolloin verovapaa korvaustaso voi olla korkeampi.

Kilometrikustannuskorvauksella korvataan kaikki kulkuneuvon aiheuttamat kustannukset, siis sekä kiinteät että muuttuvat kustannukset. Hallituksen esityksen perusteluissa verovapaiden kilometrikustannuskorvausten määrittelyn tarkistuksesta tarkastellaan henkilöautolla tehtäviä työ- ja virkamatkoja. Tuloverolain 73 §:n muuttamisesta annetussa lakiesityksen luonnoksessa verovapaan kilometrikustannuskorvauksen saamisen muutos (vähennys) laajennetaan koskemaan kaikkia kulkuneuvoja (moottoripyörät, mopot, moottoriveneet, moottorikelkat, mönkijät ja muut kulkuneuvot), joilla työ- tai virkamatka tehdään ja joista Valtion työmarkkinalaitos on laskenut kilometrikustannuskorvauksen enimmäismäärän. Myös tätä esitystä voidaan pitää oikeana.

Tuloverolain muutosesitys lisää hallinnointia, koska työ- ja virka-ajoihin vuoden aikana kertyneitä ajokilometrejä tulee kaikkien työnantajien seurata henkilötasolla kaikkien kulkuvälineiden osalta oikean korvaustason määrittelemiseksi. Valtion matkustussääntö on toisaalta edellyttänyt tätä jo aikaisemmin, joten valtiotyönantajille tästä ei pitäisi syntyä erityistä uutta hallinnointia. Tuloverolain muutosesitys todennäköisesti laskee verovapaina kilometrikorvauksina maksettavien ajokilometriä keskimäärää ja voi toisaalta lisätä verollisten korvausten määrää.

Valtion työmarkkinalaitoksella on yksittäisiä huomautuksia koskien hallituksen esityksen perusteluista ja oikeinkirjoitusta. Toimitamme kommentit hallituksen esitysluonnokseen erillisenä liitteenä.

Osastopäällikön sijainen,
Finanssineuvos

Asko Lindqvist

Finanssineuvos

Pentti Tuominen

Jakelu

Valtiovarainministeriö